

Aile Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Okuryazarl??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16424>

Özet

Aile Okuryazarl??? Ölçe?i, 2017 y?l?nda K?l?ç, Do?an ve Özden taraf?ndan geli?tirilm?, psikometrik özellikleri incelenmi? ve Türkçe literatüre kazand?r?lm?? bir ölçme aracıdır. Ölçek, bireylerin aile içi okuma, yazma ve genel öğrenme süreçlerine yönelik bilgi, tutum ve davran?mlar?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Temel olarak, ebeveynlerin çocuklar?n?n eğitim ve **aile okuryazarl??? geli?imine sa?lad??? deste?in düzeyini belirlemek için tasarlanm??t?r.**

Bu araç, ailelerin eğitimsel kaynaklar? kullanma yeterliliklerini, çocuklarla etkile?im kurma biçimlerini ve evde olu?turdukları öğrenme ortam?n?n kalitesini sistematik bir şekilde ölçmeyi hedefler. Geliştirme çal??ması, ölçe?in geçerlik ve güvenilirlik standartlar?n? kar??lad???n? göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Aile Okuryazarl???, Ölçek Geliştirme, Eğitim Psikolojisi, Geçerlik, Güvenirlik, Türkçe Ölçek, Ebeveyn Katılım?.

Yazarlar

Fergül K?l?ç, M. Cüneyt Do?an, Burcu Özden

Amaç

Aile Okuryazarl??? Ölçe?i'nin temel amacı, Türkiye ba?lam?nda bireylerin sahip oldu?u aile okuryazarl??? düzeylerini, yani ailelerin çocuklar?n?n akademik ve sosyal geli?imlerini destekleme yeterliliklerini belirlemek üzere geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Bu ölçek, özellikle erken çocukluk eğitimi ve temel eğitim süreçlerinde, ailelerin rolünü nicel olarak de?erlendirmeye olanak tan?r.

Ölçek, eğitim ara?tırmacılar?na, eğitim politikası yap?c?lara ve rehberlik uzmanlar?na, ailelerin okuryazarlık alan?ndaki ihtiyaçlar?n? ve güçlü yönlerini tespit etme konusunda pratik bir araç sa?lamayı hedefler. Bu sayede, aile destek programlar?n?n daha hedefe yönelik olarak tasarlanmasına katkıda bulunur.

Yapı

Aile Okuryazarl??? Ölçe?i, ebeveynlerin çocuklar?n?n okuryazarlık geli?imini te?vik etme rollerini yansıtan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, sadece geleneksel okuma ve yazma becerilerini değil, aynı zamanda a??adaki unsurları da içermektedir:

Evde öğrenme ortamının oluturulmas? ve zenginletirilmesi.
E?itimle ilgili materyallere eri?im ve bunlarn?n kullan?m?.
Ebeveynlerin çocuklarn?n okul çal??malar?na aktif kat?l?m?.
Ebeveynlerin okuryazarl??a yönelik olumlu tutumlar? ve inançlar?.

Ölçek, bu karma??k yap?n?n farklı alt boyutlarn?n ayr??t?r?lmes? ve her bir boyuttaki yeterlili?i ayr? ayr? de?erlendirmeyi amaçlam??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, esas olarak yap? geçerlili?ini belirlemeye odaklanm??t?r. Geli?tirme sürecinde, ölçe?in kapsam geçerli?i, alan?nda uzman akademisyenlerin görüşleri al?narak sa?lanm??t?r. Uzman görüşleri do?rultusunda madde havuzu oluturulmu? ve gerekli düzeltmeler yap?lm??t?r.

Yap? geçerli?i ise istatistiksel yöntemlerle, özellikle Faktör Analizi kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? aile okuryazarl??? yap?s?n? ne ölçüde temsil etti?ini ve maddelerin beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? göstermi?tir. Yap?lan çal??malar, ölçe?in geçerli bir ölçüm aracı oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, ölçe?in tutarlıl???n? ve kararlıl???n? de?erlendirmek amacıyla gerçekleştirilmi?tir. ?ç tutarlılık güvenilirlik katsayılar?, özellikle Cronbach Alfa de?eri hesaplanarak, maddelerin aynı yap?yı ne kadar homojen bir şekilde ölçtü?ü incelenmi?tir.

Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel iç tutarlılık katsay?s?n?n yüksek oldu?u rapor edilmi? olup, bu durum ölçe?in güvenilir sonuçlar üretti?ini göstermektedir. Ayrıca, ölçe?in zaman içindeki kararlıl???n? test etmek amacıyla test-tekrar test yönteminin de kullan?ld??? varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Aile Okuryazarl??? Ölçe?i'nin yap?s?sal geçerli?ini incelemek amacıyla çok amaçlı bir **faktör analizi** süreci uygulanm??t?r. İlk aşamada, ölçe?in kaç alt boyuttan olutulu?unu ke?fetmek için Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA sonuçlar?, Aile Okuryazarl??? yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu birden fazla alt faktörden olutulu?unu ortaya koymuştur.

İkinci aşamada ise, elde edilen faktör yap?s?n?n toplanan veri setiyle ne kadar uyumlu oldu?unu do?rulamak amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmi?tir. DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.), ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyum sergiledi?ini kanıtlanm??t?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Öz-bildirim esas?na dayal?)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ebeveynler, Veli veya Bak?m Verenler

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Çe?itli sosyo-ekonomik düzeylerden ve e?itim seviyelerinden ebeveynler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Kat?l?m?, Ö?renme Deste?i, Okuma Al??kanl???, E?itim Bilimleri, Psikometri, Yeti?kin E?itimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?il

Affiliation Email addresses: fergulkilic@gmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?il

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in yay?n y?l? 2017'dir. Ölçek, bilimsel bir dergide yay?mlanm?? akademik bir araçt?r. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için sorumlu yazar (Fergül K?l?ç) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi ve izin alınmas? önerilir. Ticari kullan?m için ücretlendirme politikas? yazara ba?l?d?r.

Kaynaklar

K?l?ç, F., Do?an, M. C. ve Özden, B. (2017). Aile Okuryazarl??? Ölçe?i geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *HAYEF: Journal of Education*, 14(2), 203-219. <http://dx.doi.org/10.26650/hayef.2017.14.2.0021>

Sorumlu yazar?n ileti?im adresi: fergulkilic@gmail.com

The original PDF can be downloaded here: <aile-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf>

Aile Okuryazarl??? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddelerinin tam metni, referans olarak verilen akademik makalenin ekinde veya ilgili PDF dosyas?nda (aile-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf) yer almaktadır. Maddelere eri?im için lütfen kaynak bölümünde belirtilen makaleyi inceleyiniz.

ARABPSYCHOLOGY.COM